Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРГАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувІ 1923 шера денз ★ ШОАТТА, 21 ИЮНЬ, 1986 ШУ. ★ № 74 (7265). ★ Мах 3 кеп.

Доккхийча хувцамий ха

Парте тІахьехама жоп луш

Нохч-ГІалгІайчен къхьегамхоша, дерригача советски халкъо а санна, чІоагІа могаеш хьаллоац КПСС ЦК июньски (1986 ш.) Пленума решенеш, КПСС Центральни Комитето Советски Союза къхьегамдошка дуьХкайкарал, СССР Лаккхехьарча Совета аргІанарча сессе чІоагІъеллачунна. Уж кхоачашъара шоай хьинар кхоперг ца хилар хьакхайкиду цар.

Кхы а дикагІа къахьегаргда

ЧІоагІа уйла тІайохийташ Іомаю тха соахоза къахьегамхоша КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева 1986 шера 16 июне КПСС ЦК аргІанарча Пленуме яь доклад, цига тІаийна соцамаш, «ШийтталагІча пятилетана — советски халкъа хьинаре а творчески а къахьегаш!». ашина Советски Союза къхьегамхошка КПСС Центральни Комитето дьа Кхайкарал.

«Пятилетка хьалхара шу — яь — еррига кхъахьегама коллективашта фу карагІдаргда хьажар, практике хувцамаш мишта чакхдоях, цуьн идея мел, кІоарга яхетальй а мишта кхоачаналлу а хьажар. Цу экзаменех доарІаларг еррига пятилетка толамий лард йоллар да», ашнад цу тІа.

Хьинаре къахьегаш ба совхоза боьхлой карарца шера. Дика хъувьашш йоагІа коартоллаш, ка бола ялат, кхы тайпа культурашш. Шуьрен дулхи дохкара планаш тІехкхоачашъеш кхахьет хьайбаш леладераша.

Лоацца ъалча, совхоза боьхлой Кхачин программа кхоачашъеча ма могга доькхагІа дакъа юкъедъаза гІерташ шоай яхь дІахоахар деш ба.

Коллективни подрядгІа кхъахьегаш йолча звеньяша, бригадаша доккхий социалистически денхараш тІаийнад. Аз кулгалду звено коартоллаш кхеел я. Оаха лаьрхІара тоьхара тІара 150 центнер коартоллаш яха, планагІа яха йоагІарга 125 центнер йолаш.

КПСС ЦК июнь с ю (1986 шера) Пленума решенеша дІа ма деххара социалистически яхь а йоагІа-ять, кхы а хьинарегІа кхъахьегаргда совхоза яхаши хьайбаш леладераша.

І. УГУРЧИЕВ,
Назрановски района «Экажевский» совхоза звеньевой, Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни механизатор, КПСС Назрановски райкома член.

ДИЙЦАР ТХОНА ДАГАЛЬТТАР ДАР

Уьк деношка хинхаца Центральни Комитета Пленуме КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева яьлча доладагара чІоагІа уйла ТІаязийта ладийгІар «Чечингавторанче» территориальни объединенена чуйоагІача автоколонна-1737 водителаша, инженерно - техническа болхлоша, гІулахкерча наха. Уьк деношка кепатеха араяьана из доклад а цхьайттаззаларІа хержача СССР Лаккхехьарча Совета пхелагІча сесце материалаш а Іомаеш ба уьк.

Цар доцц деннад цу лоарІаш хІамеча документанта жоп а луш, ДІахо кхы а дикагІа болх бе, хІара балха ди хьинареча къахьегамца белгалданкхоа, доагоргі кхыйола материалаш ікое. Цу лостамаГІа болх бешбу дукха водителаш ба предприяте. Царех ба коммунистически пъахьегама ударникаш, водителаш Г. Гудиеви, А. Саберови, кхыбараш.

Дукхаха хана денз тхона дагадаьлар да КПСС ЦК июньски Пленума решенеи цца дувцаш дар, яхаш дувцар.

С. КАЙСИНОВ.

ДЕГІАЛХАР СИХДАРА ПРОГРАММА

Цхьайттазлагіа хержача СССР Лаккхехьарча Совета пхелагІа сесси

Советски общеста вахаре хІинца доккхий хувцамаш хуьлача хана дарте хьалхашка стратегически, установкаш кхоачашъе, царех хьадда дола гІуланхьан хьаччилийта дага болаш къахьет Советий Меткой Гулахх дареи творчествеи на уйла белгалйовкхаш дар цхьайттазлагІа хержача СССР Лаккехьарча Совета пхелагІча сесце балха маІан.

КПСС XXVII съездо тІаийна социально - экономически деГІалгІар сихдара программа кхоачашъеча хоадам бен йола этап а хинна дІаторагІъа шийттазлагІа пятилетка. Пхе цера аланагІа эконом!агІ бола иза болийта деххарийла ба йинза бокъонаш йола халкъо хержараш — мехка пачхьалхеи Іалъала лаьхкерча органа - депутаташ.

19 июне Кремле палатий къъаст-къъастача заседанеша болх дІабихьар сесце.

СОЮЗА СОВЕТЕ

СССР Лаккехьарча Совета палатий заседаней залее хьайийлар Союза Совета шолагІа заседани.

Депутаташен хьашашеи тІоараш а детташ тІаийнар новкъостий **М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, А. А. Громыко, Л. Н. Зайков, Д. А. Кунаев, Е К. Лигачев. Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, В. В. Щербицкий, П. Н. Демичев, В. Н. Долгих, Н. И. Слюньков, Ю. Ф. Соколов, Н. В. Талызин, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский, И. В. Капитонов.**

Председателлаг деш волча Союза Совета председателна **Л. Н. Толкунова** къамалъ де дош делар СССР архитекторий Союза правлене хьалхарча секретара депутата **А. Т. Полянскена.**

Цуьл тІехьарІа къамалъашар дир Молдавски ССР Министрий Совета председателна депутата **И. П. Калина,** Сырдарьинскин область Ильичевски района «Правда» гаэта ІЕгарІча союхоза бохьбри кхебеча бригада бригадира депутата **М. Мирбабаева,** СССР кеман деча промышленносте министра депутата **И. С. Белоусова,** КПСС Калужски обкома хьалхарча секретара депутата **Г. И. Уланова,** Киргизски ССР Министрий Совета председателна депутата **А. Д. Джумагулова,** Туркменски ССР Лаккехьарча Совета Президиума председателна депутата **В. Якуловена,** А. П. Завенягина ІЕгарІча Норильски горно-металлургически комбинат директора депутата **А. В. Коопа,** КПСС Белгородски обкома хьалхарча секретара депутата **А. Ф. Попомарева.**

Цу тІехьа чакхдалхкхар Союза Совето тке шера плана проект ювцилга.

КЪАМИ СОВЕТЕ

Нохкхача Кремлевски дворе хьайийлар Къамий Совета пхелагІа заседани.

Депутаташен хьашашеи тІоараш а детташ тІаийнар новкъостий **В. М. Чебриков,** СССР министерствашта, пачхьалхеи комитеташта, ведомствашеи союзни республикашеи йийъа, КПСС XXVII съезда решенешкеи 1986 — 1990 шерашка а 2000 шерага яхачалца йолча юкъа а СССР экономически социальни деГІалхара Пачхьалхеи планаш.

1986 — 1990 шерашта йолча плана керттера хьохкамаш, социальни деГІалхараи халкъа пхара хьалхара хьал лаккдареи программа яхоачашъяра гІуланхьан оттадьл.

СССР Министрий Совета тІадиллад социально-экономически гІуланхьан дара хьадда ханаш оттаелгеи уж яхоачашдар Іалашделгеи.

Къахьегамах доагІачун система эффективность лаккъе. болхлошта соагІаташ дилара боарамаш цар къахьегача дакъа лацарца айхха дувза. цхьатарра дерriга нийсдара элементаш дІаяха, балха тІа яхоачашъяра боацараш диниза дусарашш баьхан материальни моральни бехк бокхкагІа хилийта лаьрхІа. Хьалха боахама доаьлъшна. Хьалха ишта тІа яхоачашдеча балхий чоалхане хилара цар хьалшин терхар а деш къахьегамхой тайп-тайпара категорешка алапе боарамий юкъ-моттиг тоае. Инженерий къахьегама сий лаккде. Мастерий, технологиби конструкторийи лоарІам а авторитет а лаккъе, цар къахьегамеи бахьанарча творчески гІулахка материальни моральни стимулаш чІоагІъе.

Лерргаїа ІЕаяха еза бахача наьха реальни доходаш лаккъалара деккхарца хьежяжа йолча тайп-тайпарна маьхий политика.

СССР Министрий Совета тІадиллад Союза Советан Къамий Советен / массазарча комиссеина оттаяча предложенешеи замечанешеи, хьажа ишта СССР Лаккехьарча Совета палатий заседанеша йийъача предложенешеи замечанешеи хьажа а цар хьакъехьа йоагІаш йолча решенеш тІаяца а.

Цуьл тІехьагІа СССР Лаккехьарча Совета Президиума Указаш чІоагІдарах долклад йир СССР Лаккехьарча Совета Президиума секретара **Т. Н. Ментешашвилис де.**

Сессе тІаийнар доагІаш долча законаш социалистически.

СССР Министрий Совето могабеш хьачъалларах Лаккехьарча Совето СССР Министрий Совета Председателя заместителлала хьожабир Г. Г. Ведерникоя В. К. Гусеви. Кхыча балха тІа яхарца Союза Советен Къамий Советен массазарча комиссеина дехкарех мукъавалийтар Я. П. Рябов.

Цу тІехь шиъ болх чакхбаьнхар цхьайттазлагІа хержача СССР Лаккехьарча Совета пхелагІча сесце.

(ТАСС).

№ 11 ЙОЛЧА МОСКОВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ, № 23 ЙОЛЧА ЗАВОДСКОЙ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ, № 49 ЙОЛЧА ЖИГУЛЕВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ, № 104 ЙОЛЧА ЗНАМЕНСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ, № 131 ЙОЛЧА БОРЗОЕВСКИ ХОРЖАМИЙ ОКРУГЕ ГІОЛЛА НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕ ДЕПУТАТАШ ХАРЖАРАХ ДОЛЧА ДЕНАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума

У К А З

«Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета хоржамех долчча Нохч-ГІалгІай АССР закона 57-ча статьяра хьажа № 11 йолча Московски хоржамий округе, № 23 йолча Заводской хоржамий округе, № 49 йолча Жигулевски хоржамий округе, № 104 йолча Знаменски хоржамий округе, № 131 йолча Борзоевски хоржамий округе ГІоллА Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совете хоржамаш 1986 шера 20 июле кІиранДийнахьа де оттаде.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретара хьалхара В. ШАМАРДИН.

г. Грозный,
1986 шера 18 июнь.

Болхло – снйдола цІи

ТІАККХА ВАЙ ВАХАР ХОЗАГІА ХУРГДА

Пом чакхбаьнна хьалхара шерашш. Тхо дахьача юрта болх бе нах тахьцар. Кхоьнол, чтий, бераш — берригаш шоашта могар дош бар. Цхьанне а алецар со хІьдвенна, сона магаш.

Итт шу дахьна яр со эггара тьалха йохьхьнги шоди бе долчча хана. ХьалхагІа хьатта, тІаккха кхешке болх беш ехкар.

Дийтта шу дахьча итт бетта Іомаелар со. Цу хана вІалла дега а дацар доярка болх сай вахара керттера гІулахх хинне дІаоттагда, аьнна. Бакъда, ди тІехьа чІоагІлуш боагІар керда профессецара безам. Хьаьта хьайбаш сол духкагІа а дезаш кхы сег варий-тІ! Дас хьийхоб сона из безам.

Эггара хьахка дог це эккхаш, бІу це кхоьнабеш сай гІулаех дкоза кхоачашде Іомар со. Юха а юха а дагаэхар кхьа це йоаккхаш йинта тІора миссел шура тІора миссел лаьттлур яха дос, аьнна дешаш. ХІанз кастхаста хоз балха вахана хьалхарча деношка, шерашке чІоагІа хала хул, яхаш. Дьесса хабараш де уж — хьай дего кхоьбабдеш дола гІулаех хьалаха хьона хойн, кІайдваллар фуд хаш! Тешаргдий шо, шура жижкарн тешиаш лоазарн цхьаторра атта ма хетар сона цу хана. ХІанз а хувцаеннаяш на уйла. Пенсе яле ха тІехьаьнна але а, Малгобекски район.

Дукхаха хана денз ший дикача хьокхамашца республике цІи лелаеча Цечоев Іаддал-Хьамида кулгалду комплексни бригада.

Грозиерча ДСК тоталлагІа лоарХІаш йолча цу коллективо хьалдаь наха чубаш цІенош, кхыдола гІирсаш кІезина дац.

Бригаде массазара гІулаех а хинна дІаэттад йистьельна объекташ дикеи тІекдикеи мара оценка йоацаш пачхьалхеи комиссера ДІатеррилдга. Ишта, уьк шера Грозне Первомайски цІерргІча улицагІа цо канал хьалха хьалдаь а дакъоха дІаделар бІаь соагІа тІаяпрехьа латта шу цІа. Из соагІат бригада бехьркоште кийчьадар КПСС XXVII съезда сийна.

Цечоева бригаде мел волча сагО массехх смежни професси караерзаьлл. Цу гІуланхо тара хуллит хьожаьм боацаш балхаш чахкхаза. Маседдарча дикача ХІанкан хьоккам телар бригадира ва. Цо дІадолладьабар бригадерча хІаране шийпрофессиональни говзал лаьхьелга.

ХІанз цІи хеза коллектив Грозне Пролетарски улицагІа иттаза вІашткардаь хургдолча цІенна монтаж еш я. Уж балхаш яьстедаха декхар тІаийнад но ер бутт чакхбоаш. Бригаде кхычарна масал телаш хиларна белгалда ба электросварщикаш Юнусов Шарапи, Месербиев Хьусеп, Тотаев Мухьмад, монтажник Олейчик Степан Михаловичл. Вай цІерашш яьхараш берригаш а коммунистически къахьегама ударникаш ба.

Цечоева бригадо дош денналл шийттазлагІча пятилетка хьалхарча шера цо Октябрь 69 шу дузача цІейча хоачаладе.

СУРТА ТІА: (ьардельара аьтгехьа): Ш. Юнусов, С. Олейник, М. Тотаев, Хь. Месербиев, бригада кулгалхо І.-Хь. Цечоев.

И. ПЛИЕВА сурт.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума

У К А З

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо **сецам бу:**

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советерча физически культурани спортеи Комитетах Нохч - ГІалгІай АССР физически культурани спортеи Пачхьалхеи комитет ярах дола

Нов. Е. С. БАЙРАКОВ

Нохч-ГІалгІай АССР физически культурани спортеи Пачхьалхеи комитета председателла хьожаварах долча

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума

У К А З

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо **сецам бу:**

Нохч - ГІалгІай АССР Министрий Советерча физически культурани спортеи Комитетах Нохч - ГІалгІай АССР физически культурани спортеи Пачхьалхеи комитет е.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретара хьалхара

В. ШАМАРДИН.

г. Грозный,
1986 шера, 19 июнь.

Малгобекски районе М. Горьке цІеррагІча совхозе доярка.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума

У К А З

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо **сецам бу:**

нов. **Байраков** Евгений Сергеевич Нохч - ГІалгІай АССР физически культурани спортеи Пачхьалхеи комитета председателлала хьожане.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиума секретара хьалхара

В. ШАМАРДИН.

г. Грозный,
1986 шера, 19 июнь.

Кхоана 45 шу дуз Сийлахь-боккха Даймехка тІом болабена

ТИЙШАБОЛХ ШЕ БАЬЧОХ БАХАР

ИСТОРЕ УРОКАШ

1941 шера 22 июне, кІиранвайнахьарча Гуйренгара дІаихча ше рий лаккхалерга нъаьгга туш да, ву - Іалашаре халлча шовзткъе цхьоалгІ. ча шера июньски деношка Котало хьалуулаш хиннилгга. Массадолуча москомаца моастагІуш таккхаьта ду - духьале ешдар советски бІухой денал. Малхбузен Европа шин шера байнарш миссел бар уьжаьа шин бетта лаьтта тІемашка боабаь фашистски Германе салгий. «Сихча тІема» план хьалхарча бетташке а йозаьнаьр СССР Гервашцарча Низаша.

Шоай таронаш ма могга Іалашъе ГІертар Германски капитализм, цуи фашистски нанаралаш. Бакъаь, советски мехка Эскара низ толаиагІа хилар. Тох-тохар цо меттахьа еттар бихьи долаш Москвана Сталинграда - уллуз Куркски Днепра тІеи тІом шоай Іоажал корайнр фашистски эскараита, 1945 шера гора оттаьлча фашистски пачча-хьалхен столице. Котало йой байраьх ергІача майски денношка тІоараш а детташ, советски халкъ, цуи эскар дахьлап дувцар дерригача дунено.

Хиланза яргІоаца финал яр дувнг тІара духьхьашхарча боллхбли ахархойн пачча-хьалхенера духьала геоманисем фашизмо Дlаболаьлг аг-ресси хІаданъяр. Иохаль дІаньккхар кхиъча паччахьалхенашта тІаккхудара плана-наш уггьаьлга. ШІийг биъза боле шиъ никъ ДІаболдоьаьчь а моттиге монополешца хьалхьеч германски фашизм.

ТІом янтебъаьнаьчул тІеъхьагІа хьахиннарчо къьбгра социализм йохаьь дІаяннха, историчеки де-тІеъхьагІа тІа-тІа алсамдуза процесс соцае могаргдола ниъаш дац дунен тІа. Хала хете а, имперализма хІанъарча лидерапа, эгтара хьаъча США кхуагаьду элита - а йолаш, историе чуъх хьаьъкъа ду уроьаш ца хилча санна чоъдоах шоай гІулакхаш. США хІанъарча адмнистрацие уйла ца еш леляю политика бахьан долаш керда тІом, ядерни, тІом хьара керам тІаяттаб дІаденна. Дунетна доал дара керда-бьнна претенденташа тІа-тІа алсамдоха гергаш ьъ-дедга, космоса милитаризаци ю, хІалъъаьта юкъера кхерамалеп ийлйе — тІема-стратегическа ниЙсйо йохае гІерт.

США хІанъарча милитаристаша, НАТО гІоллара-ча цар союзниъаша «советски тІема ихерамах», «революе экспортах» шоашта аттонна арадовка аьлдаьт ХІана духьъашха доахаш дац. Социализмана духьалара шоай йолаш ларалаш - ешдар духха хьаййаг цар дохадьаьча гитлеровски ІІозарийстратегически а идеологически ахьтаъ.

СУРТА ТІА: Смоленске лабьаьчар полковник Ахий, Б. КАВАШКИНЕИ. фоторепродукци.

тІом хиннача хана плен боаьаьчар 1941 шу.

В. ХРИСТОФОРОВЕИ
ТАСС фотохроникъа.

арсеналера. Сий доадеча чаккхенера германски фашизм дІаькхоачальча «дунеина доал дара» идеолита «модифика-ци» еш я керда хьаьхсела йола американски «неоглобализма доктрина». ГІаьрада хьаьна доктрина керда тайнара ювца йолаьлгга маъ-ккы хІама дац иэ. Гитлеровски «блицкрига» хІалъаьхинна стратеги дІахоьхьоьи я, американски жандармана мичча бесса а тоам га бьча мехкашта «сихха хьуъаьс тохара» йола концепци. «Тайм» ахьача журнала, цу концепце маІан я деш, масела, ишшта аэлу: «Ихаь дийнаьха, цуи тІезнигаІа - а латта беш тІом... Котало ьъаьлхе а Іалашъь хиле сэ».

Ший хана гитлеровщаш хІалабьаьча расистски аьдитехог ГІертоІга ю реанце керда тІема авантюрната «психологически» кийчо ше еча хана. США «национал-социалистически» ІІайча хьа-къа парте» идеш хьаьлуъ-царех цхьанне М. Керру ГІучаьха дуву: «Адольф Гитлера хьекама кІийлен тІа ІІашагІьелга я тха паттІ... Керттера деккар — арийски ІІай раса шин лоІаме хулгга Іалалндаг. Мичча тайнара дьа-я, ишшта цІи тилла-хиннай ухкоа. Аз шоана дувцаргар пин сага ши ди мара дап. ШІи саг — командирн салгеи. ШІи ди — цзІ тІемеи, вом мьърши».

1942 ШУ, ІХЬА ДИ

Керда рубеж хьа а лаьца ДІаччоаІдаьлга деваш дап тІехьашна доагІа вай ГІашІолий эснар, Техника а бІуна а хІп дехьа дала ха езар. ТІаьхуъш воагІар моастагІа вар.

Чехкача боларца болх ГІашІолй; шоаш ТІехбоалаш хьаБІарахьонар сатийна шоай йоккхий топаш войчьа-ш боахкача артиллерстаташ, массанена ховра ерш хьуъаьс батарейнаш сайдаьга. Говра тІера Іовпеса къьъка полковник кулг хач уллаш бар. Нийсвенна ДІаэттар ахъар капитан.

ШоашТа могар хьаде хьажалаш уъхеа, — аьлар цо, дезалашна хьамаьл деча оазаца.

Хьожарда, новкъост полкономъ.

— ТІом ба-нк ер...

Цаі ала ешнавер из, кулг а лостадь ДІавийгар, говра ТІаъа дагаьъа, амма лаьача ТІехьашна доагІа вай ГІашІолий эснар, Техника а бІуна а хІп дехьа дала ха езар. ТІаъхуъш воагІар моастагІа вар.

Чехкача боларца болх ГІашІолй; шоаш ТІехбоалаш хьаБІарахьонар сатийна шоай йоккхий топаш войчьа-ш боахкача артиллерстаташ, массанена ховра ерш хьуъаьс батарейнаш сайдаьга. Говра тІера Іовпеса къьъка полковник кулг хач уллаш бар. Ниисвенна ДІаэттар ахъар капитан.

ШоашТа могар хьаде хьажалаш уъхеа, — аьлар цо, дезалашна хьамаьл деча оазаца.

Хьожарда, новкъост полкономъ.

— ТІом ба-нк ер...

Цаі ала ешнавер из, кулг а лостадь ДІавийгар, говра ТІаъа дагаьъа, амма лаьача ТІехьашна доагІа вай ГІашІолий эснар, Техника а бІуна а хІп дехьа дала ха езар. ТІаъхуъш воагІар моастагІа вар.

Чехкача боларца болх ГІашІолй; шоаш ТІехбоалаш хьаБІарахьонар сатийна шоай йоккхий топаш войчьа-ш боахкача артиллерстаташ, массанена ховра ерш хьуъаьс батарейнаш сайдаьга. Говра тІера Іовпеса къьъка полковник кулг хач уллаш бар. Ниисвенна ДІаэттар ахъар капитан.

Шоашта

Мишта къестаю къахьегама ресурсех пайда эцара проблемаш

ХІАРАВАР БАЛХА ЮКЪЕОЗАРЕ

Нохч - ГІалгІайчене, еррина къуьдбседанавкъосо автономни республикашка а саша, беррига пах къахьеган хилар - таханарча индахьа лоарХІамегІа йолча социальни проблемех цаІ я. Из мишта къоастае тхоаш гІерт дувца волалургеа со Гроознески районе «Советская Россия» яхача кооперативан председатель Хаттар Ахмедович Ахмадов. ГІулаяк лергІла деладеш волча саг ше хиларах тарра, из ГІадахар болх беергІола нах цига хиларах.

Колхоза правление лаьрхІар: «укъаза гІо дерзда деза ваьнаша. Лаьрхха а сонах ваьнаша. Хаттар отгар — ДІатІаонгардгин из нах?» Ц1у таІнара предложени Имранан Нуранен ХьалхахІа отгІачу, цар из вІалла ДІатІаонгнар. Из ДІатІа ца эцар а цхьа бахьан доладеш дар. Дладахча шерий опыт дог деладеш яьар. Цу хана дукхахенна бе-башха ца хеташ бора болх (бухсонца) цаш хьахинначух доагІар ДІа а ихочийташ, нах хьалхебора стимул йоацаш яр), хьалкъенна продукцех дикка докхха дакъа дукхахІа лечкъадеш ДІадоьдар. Сел докхха хьалъхал эцаш хІама дац гаьна ДІа а ухаш, оош бола болх гІишмегІа лоарХІаш Имрана дезал дукха ба, хІаьта ше вахача Комсомольское яхача юрта цхьа цу хьалха а хаьа дар нарна ахьмен болламе материални вахара хьал ІалашдергІолаш масех хана бе болх хургІилара догдаха. Кхьчаха ДІа а баха, доозвораГІа бечча балхо кхъехьегара гІерча болча дезала ондда алани лора, из нарча ІадьхХІа цига юхабаххала тоьшш а хуьар.

Цхьаьолчоа цу тайпара хІама тамашийна хета тарлу; боллалот тхона на тоьача хаш, цуна дикка нах кхьчаха ДІа ишшта ух? Дашха доагІа — из бокъонца кьуьбхьен, специфически проблема я. Тха республике бахача нахах 58 процент гарга бираш, масала, юрташна бахам ба, сезонаГІа мара хьабе болх бовзача, хІаьта юхейІача хана нах къахьегардгар юрта ядача промышленноста тайп-тайпарча доакхоЙ предприятешна, бакъда, укъаза болх бе мотташ тоьаш. Хьалх эггара хьалхара диспропорци. Вон дукха нах естественно бебарах хьахул. Юкъера лаьрХІача, тха автономни республикина нах дезал шозза дукхагІа ба бІарчча хьанийача РСФСР гІолла болчул.

Цундела, **хаддаза хьае еза болх бе керда мотташ, хІаьта из дулургдан йоккхий материалын вложенеш йоацаш, тайп-тайпара доакъоьн деГІадоладарца дукхагІа хІа-тара лаьрХІа прогнозаш еш ца хилча, хІаьта ишшта, мотташка инициатива, социалистически маькарал па хьаьча.**

Соахка февраль бетта, Эдиждхизевіаг дезал бахана колхоза керте эттар тІех аьнна а баьхьа дика, ахеташ вола а специалист Сапар Ахмедович Ахмадов. ГІулаяк лергІла деладеш волча саг ше хиларах тарра, из ГІадахар болх беергІола нах цига хиларах.

Колхоза правление лаьрхІар: «укъаза гІо дерзда деза ваьнаша. Лаьрхха а сонах ваьнаша. Хаттар отгар — ДІатІаонгардгин из нах?» Ц1у таІнара предложени Имранан Нуранен ХьалхахІа отгІачу, цар из вІалла ДІатІаонгнар. Из ДІатІа ца эцар а цхьа бахьан доладеш дар. Дладахча шерий опыт дог деладеш яьар. Цу хана дукхахенна бе-башха ца хеташ бора болх (бухсонца) цаш хьахинначух доагІар ДІа а ихочийташ, нах хьалхебора стимул йоацаш яр), хьалкъенна продукцех дикка докхха дакъа дукхахІа лечкъадеш ДІадоьдар. Сел докхха хьалъхал эцаш хІама дац гаьна ДІа а ухаш, оош бола болх гІишмегІа лоарХІаш Имрана дезал дукха ба, хІаьта ше вахача Комсомольское яхача юрта цхьа цу хьалха а хаьа дар нарна ахьмен болламе материални вахара хьал ІалашдергІолаш масех хана бе болх хургІилара догдаха. Кхьчаха ДІа а баха, доозвораГІа бечча балхо кхъехьегара гІерча болча дезала ондда алани лора, из нарча ІадьхХІа цига юхабаххала тоьшш а хуьар.

— Цхьаьолчоа цу тайпара хІама тамашийна хета тарлу; боллалот тхона на тоьача хаш, цуна дикка нах кхьчаха ДІа ишшта ух? Дашха доагІа — из бокъонца кьуьбхьен, специфически проблема я. Тха республике бахача нахах 58 процент гарга бираш, масала, юрташна бахам ба, сезонаГІа мара хьабе болх бовзача, хІаьта юхейІача хана нах къахьегардгар юрта ядача промышленноста тайп-тайпарча доакъоьн предприятешна, бакъда, укъаза болх бе мотташ тоьаш. Хьалх эггара хьалхара диспропорци. Вон дукха нах естественно бебарах хьахул. Юкъера лаьрХІача, тха автономни республикина нах дезал шозза дукхагІа ба бІарчча хьанийача РСФСР гІолла болчул.

Цундела, **хаддаза хьае еза болх бе керда мотташ, хІаьта из дулургдан йоккхий материалын вложенеш йоацаш, тайп-тайпара доакъоьн деГІадоладарца дукхагІа хІа-тара лаьрХІа прогнозаш еш ца хилча, хІаьта ишшта, мотташка инициатива, социалистически маькарал па хьаьча.**

Хьалхарбар — **оборудованей техникан балха сменность коэффициент лаккъэр** (промышленносте а юрта-бохьаьнаш), цо сихха гаро хулийтаргьа дукхха болхлой хьашш. Хіаьта нагахьа санна цунна ІІагІара нъхьехам деГІадоладеллта а Іотатохе, материални производства сферана кхы тІа іонъеозна таро хургьл 10 зпар совгІа сат. Хіаьта из аллха пІанов хіинна а Іай. «Краснай молот» яхача, Грозненски ремонтно - механически завод, Назрановски «Электроинструмент» яхача завод-дашка, Грозненски кондитерски фабрике хІаннзе а вІашагІьхьалой саіпранареи бийсанареи сменаш, из бахьан доладеш тІакхиттай 600 балха мотт1иг.

ШолларІа достам — **болх бен йолча предприятеша реконструкцин елгеи нердаларш хьаьлелген.** Нохч-ГІалгІайчен Хьалшина из керттербарех а ба, ма дарра аьлча, автономни республика социально - экономически деГІаболаларга дукхаха хана лаьрхІа прогнозаш хІа-тара белгалъеш а ба, Кхоачашдулургдолаш дий предложенеш. Деррига а терказ дора. Ишта, Аслан-бек-Шеритов яхача юртара школа чухиннача здане чу, ремонт еш нІезиг-дукха зе дьчул тІехьагІа Грозненски швейни объединени. Ц1ун лаьрхІар. Советски яхача юрта йьсса лаьттача цхьан помещене — мотти-герча промышленноста предприяти.

Пятилеткагіа республике дахна дезаш дар 150 километр асфальтированни наьхьан. ДукхагІа хана массанна, хоам ше гІерташ хуларг. Хьаьхоьжаь средствах «хІара йишшина цхьаьца гІалкха» аьнна ДІа ца а екъаш, хІана лаьрхІар Советски района юрташ 120 километр бІаьхача дикача наьхьа ваІшагІьхьоаш. Дукха ха йоацаш со хиннах цу районе. Хуьдаман дог хьоасташ ца. Нагахьа санна тахан, хетаргахьа, кьаьсста докхха-ча хувцамех дувца хьалхадале, цаІ боьхонца холуш да. Кьаьлла - ваьнаш аг-бо лаш ба дагалъалар чаккардгинларах ца тешаш бола нах, шоаш іомаьлча «хемайн уйлаш дезбоанаша» ма-ре санна бахаш ца болх бен а бола кулгалхой а болаш ба. Кхьча тайпара мишта кхетадергІда, масала, ард вай М. Кагермановна. Ц1ун-лиевхи, «Новосельский», «Бамутский» совхозий директорех цІарца бовгІ-бовгІачара лаьрХІача хьалхе могардолаш ца вола 950 са-хаьт 402 еаг, 650 сагах 315 саг ухх бІьсти ахча дакхха кьіучьаьа ДІевах хилча? Парте районе хьалхара се-кретарь Т. Албанов волча Малгобекски районе, лаьхе ьЬоахабьь директораш санна, вай юрт лаГІайолаьра, экономически производстве хьаьхьеха къамьалш дера тІера ба, хІаьта кхычаьха балхаш де дбабаха нах ворхІ лаьр совгІа сат ва! Районе чІоагІгІа тоъаш бан болх-лой, хІаьта цхьаьолча бокхамашка хьайбашта гІулакх деш... тІабаьхьана наьхьа от-ьаьш. Оригалъ ца тІабуьта тІара деш дола къамьалш сел дина вІашкадоагІаш дар, юрта Совета исполкомни председателя М. Исламовни бокъама кулгалчоуьг А. Картоевен Пседах хьача юртарча хьалаца. Цига болх беш йоІа моттиган дукхаха ма-ша Советски район мишта ха-тара.

Консервацеи уйлаш яраьца, «къьаьлара дика пранвлаш» дукха «варанна ваьнаш - боанаш, хьаьда къьоьсам лоаттабу оаха. Пай-да цІ партийни воздействие, общественни миене еррига-на средствех.

В. ФОТЕЕВ,
КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхара секретарь.

(«Советская Россия» яха газет. 1986 шу, 18 июнь).

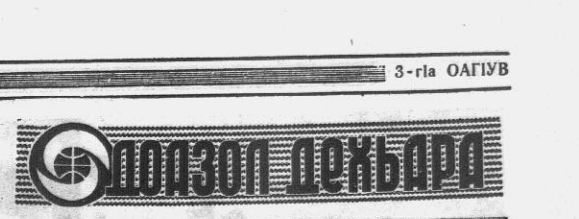

ПОЛЬША. «Стар-742» ци йола моьхьаьн кхуьха машина—из Старовоконе яхача городеоца Ф. Дзержинскене цІеграІча автозаводе хьаьлча кердача вхе моделех цаІ.

Хургйолча коммунистий Х-ча форума сийна нъхьехама партие политика къьхьегам-хоша тено йоацаш хьаллоацаш хилана тешаш.

ЦАФ — ТАСС сурт.

САЛЬВАДОРА ПАТРИОТКАШ

Пхи шу совгІа ха я Сальвадора патриоташа шоай даьхе мукъьаьккхара, из йнзза ций лоІаме хиннйтара тІехьа кьоасам доаттабу. Тахан цу мехка бага массе а таІна пах Кіайча цІагларча шийна доал дерашна ладьаІІаш ма-ла кхераб, партизанашта парга новьъоастад па дайта. Мьарша бахача наха дакъалоа химический бактериологически терка даьхьа лоацаш ба. ала метаргІда. Фарабьідо Марте цІеграІча къьм мукъьаьгІна-ча фронта герташша кийчдьлча нзаий подразделенеша юкъе ба боллхой, студенташ, ьаарной. Гулдаш пах. инженеллигенции. Революционни болам дегІаболабата юкъе доккха дакъа лоаш Сальвадора кхалнаха. Хоа-тара партизанскн отрядий бІухой командирашш; ФНО-с тІаьхьам лоаттабеча йийлача зонанна, шнколашта меди-цинскн сестрап, къьаьрной— кхалнах, моастагІчуи тыле мафия кхоач разведчицаи: къьм мукъьаьданкхара Фронтски Революционно-демократически фронтон йохкоа хаьлкъа Іьаьала органий кулгалхой...

Царех цаІ новьъоста Майра Кастильо ФНО бІухо я. Цун ваьхара кеп Сальвадора дукхаха патриотий ваьхара яр сайна я. Цун 20 шу мара дьаьнаш. Баьъьа, из хІанне а ветерап я. Революцена юкъе дакъа лаьна. Іолелар Майра, ший 13 шу дьаьча. Сальвадора дешархой ассощацена юкъе а яха. Фашистски режима дукъьа-на къовсам лоаттабеш я из ассощацп. Из керттерча дакъе къуьи боагІана патриотех латтап я. 1980 шу юкъе кхьалча хана, 14 шу дола Майра партизанскн отряда бІухо яр. Бонкхагібодча новъъоасташа партизанаи а йо-лаш шоайгІу ю Сальвадора.

Царна докхха новъъоастад дер республиканскн организацеп, райоиерча предсе-дателгара А. Мальсагова-ра писъмо. Письмо - документам моттиерча планировапе айпех долча гІуланах бокъонца дог лазап волча сесо тешна а тешаш. Лагаболаш ча уйлаштен юккъера лаРхІа мегаргдолаш да. Цо йоах районаи социально-экономически дегІаболаларга ала-ировани яра ниъъ хувца бе-за, дешашна а довпаш, гІулаккаца шеръе еза моттиерча Советий бокъонаш. Хоаш ма дий, хІаьта йоацаш пога практика хьалха а санна, планаш лаьхера Іо, Советашца даьа па бувлаш-ларца ю Сальвадора. Ц1ун-лиевхи, «Новосельский», «Бамутский» совхозий директорех цІарца бовгІ-бовгІачара лаьрХІача хьалхе могардолаш ца вола 950 са-хаьт 402 еаг, 650 сагах 315 саг ухх бІьсти ахча дакхха кьіучьаьа ДІевах хилча? Парте районе хьалхара се-кретарь Т. Албанов волча Малгобекски районе, лаьхе ьЬоахабьь директораш санна, вай юрт лаГІайолаьра, экономически производстве хьаьхьеха къамьалш дера тІера ба, хІаьта кхычаьха балхаш де дбабаха нах ворхІ лаьр совгІа сат ва! Районе чІоагІгІа тоъаш бан болх-лой, хІаьта цхьаьолча бокхамашка хьайбашта гІулакх деш... тІабаьхьана наьхьа от-ьаьш. Оригалъ ца тІабуьта тІара деш дола къамьалш сел дина вІашкадоагІаш дар, юрта Совета исполкомни председателя М. Исламовни бокъама кулгалчоуьг А. Картоевен Пседах хьача юртарча хьалаца. Цига болх беш йоІа моттиган дукхаха ма-ша Советски район мишта ха-тара.

Консервацеи уйлаш яраьца, «къьаьлара дика пранвлаш» дукха «варанна ваьнаш - боанаш, хьаьда къьоьсам лоаттабу оаха. Пай-да цІ партийни воздействие, общественни миене еррига-на средствех.

В. ФОТЕЕВ,
КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхара секретарь.

(«Советская Россия» яха газет. 1986 шу, 18 июнь).

Нов. Л. А. ГАФТА «НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ РАЦИОНАЛИЗАТОР» ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума

У К А З

Рационализаторни болх беш дина ГІулахкаш кераГІдувларахн общественни вахара юкъе хьинарг дакъа лаларахн «Нохч - ГІалгІай АССР заслуженни рационализатор» яха сийлен цІи йойла **Гафт** Лазарь Абрамовича «Красный молот» яхача Грозненски машинашъена завода производственно-диспетчерски отдела воккхагІвоача пшиедера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1986 шера, 16 июнь.

Ня. Д. И. АЛФИМОВНЕИ, А. М. ЯКИМИЧЬВНЕИ «НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЗАСЛУЖЕННИ ЭНЕРГЕТИК» ЯХА СИЙЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума

У К А З

Энергетике дина ГІулакхаш кераГІдувларахн общественни вахара юкъе хьинарг дакъа лацарахн «Нохч-ГІалгІай АССР заслуженни энергетик» яха сийлен цІи лойла:

Алфимов Дмитрий Иосифовича — «Грозненрго» яхача районни энергетически управление Грозненски вІашагІьхьаьча теплоэнергоцентрала директора.

Якимичев Александр Михайловича — «Грозненрго» яхача районни энергетически управление воккхагІвоача инженер-инспектора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лаккхьаьрча Совета Президиума секретарь Н. ПРАВЕНЬКИЙ.

гор. Грозный.
1986 шера, 16 июнь.

Іилма-технически прогресс сихъяреи производстве

культура лаккхъяреи наькъагІа

Беррига низ тІабахийта

Съезда решенеи кхоаташ а еш, цеха партийни организацеи «администрацеца ихьина ца чаьнна саьча организационно - технически мероприятеи план оттальй. Цу тІа керттера теркам тІабахийтаб морально а физически а къьаьна - обсуждени хувцара. Де лерхІаш дукха да. №№ 43-4, 43-5 йолча катализаторни установкаташ керда ротометраш отгаергьа. Нагахьа 1985 - 1987 шерашна № 21-1 йолча установке а оттаергьа автоматически регулировани еи йола комплексе. Цо тера лургьа дина ГІалгІай продукци дукхагІа врахеца, цул совгІа укъаза болх бетарна а аттагІа хургла эшаш йола технологически параметраш кьоастае.

ДІахо йолача хана дага да тхо продукце дикагІа хьожаргйола поточни анализатораш кхиейлоаш. Цундела дерда къьхьегама хьаьш тоадара, производства культура лакъъара.

Нохкха яц тха партийни организацеи — КПСС 12 члени КПСС кандидатала 2 члени. Коммунисташ дукха бечІ а, партийни влиени йоацаш цхьаьна а участок а йІта гІерт тхо.

ТІехьахара хана дукхагІа термам тІаьхийт оахе парте членаша КПСС - тетаво ДІелехар кхоачашдара. Партконференцеи делегаташ дара.

Малика. Бераш хилар а уж хьалхедегІа а дика гІулакх да. Цхьабахьда, дас леладер А. Райинна цхьан интермедие гуришкоча леладьар санна да: бераш доладеш да, ДІахо дар са гІулах дан. Диндалийтад но Законо ДІадехар а берашта шоашта ІІаьнаш ма да. Бетташ, шераш ДІанхаз уж дах хилара по регистрацеи ца еш. ТІехьара а уж ДІалаьдьд цо цхьанне 13 шу, вокхо 7 шу, кхоалгІачун 6 шу даьлча. 1984 шера 23 июль хьатІанхачалла ший даьдуьгІ коммунисташа партийни поручаеш мишта кхоачашдар. Духха ха йоацаш ше боьча. Дукхах отгаергьа хиннаеш ца. Цхьабахьда, дас леладер А. Райинна цхьан интермедие гуришкоча леладьар санна да: бераш доладеш да, ДІахо дар са гІулах дан. Диндалийтад но Законо ДІадехар а берашта шоашта ІІаьнаш ма да. Бетташ, шераш ДІанхаз уж дах хилара по регистрацеи ца еш. ТІехьара а уж ДІалаьдьд цо цхьанне 13 шу, вокхо 7 шу, кхоалгІачун 6 шу даьлча. 1984 шера 23 июль хьатІанхачалла ший даьдуьгІ коммунисташа партийни поручаеш мишта кхоачашдар. Духха ха йоацаш ше боьча. Дукхах отгаергьа хиннаеш ца. Цхьабахьда, дас леладер А. Райинна цхьан интермедие гуришкоча леладьар санна да: бераш доладеш да, ДІахо дар са гІулах дан. Диндалийтад но Законо ДІадехар а берашта шоашта ІІаьнаш ма да. Бетташ, шераш ДІанхаз уж дах хилара по регистрацеи ца еш. ТІехьара а уж ДІалаьдьд цо цхьанне 13 шу, вокхо 7 шу, кхоалгІачун 6 шу даьлча. 1984 шера 23 июль хьатІанхачалла ший

Цхьаьна а ца еш, цеха партийни организацеи «администрацеца ихьина ца чаьнна саьча организационно - технически мероприятеи план оттальй. Цу тІа керттера теркам тІабахийтаб морально а физически а къьаьна - обсуждени хувцара. Де лерхІаш дукха да. №№ 43-4, 43-5 йолча катализаторни установкаташ керда ротометраш отгаергьа. Нагахьа 1985 - 1987 шерашна № 21-1 йолча установке а оттаергьа автоматически регулировани еи йола комплексе. Цо тера лургьа дина ГІалгІай продукци дукхагІа врахеца, цул совгІа укъаза болх бетарна а аттагІа хургла эшаш йола технологически параметраш кьоастае.

ДІахо йолача хана дага да тхо продукце дикагІа хьожаргйола поточни анализатораш кхиейлоаш. Цундела дерда къьхьегама хьаьш тоадара, производства культура лакъъара.

Нохкха яц тха партийни организацеи — КПСС 12 члени КПСС кандидатала 2 члени. Коммунисташ дукха бечІ а, партийни влиени йоацаш цхьаьна а участок а йІта гІерт тхо.

ТІехьахара хана дукхагІа термам тІаьхийт оахе парте членаша КПСС - тетаво ДІелехар кхоачашдара. Партконференцеи делегаташ дара.

Цуьнан а, цеха партийни организацеи «Ярославль» тракторан заводе ю. Хьанах а йоацаш, цо ша ГІалгІайчоа ю. Цундела, цеха партийни организацеи

45 шу дIадьяһнад фашистскиң Германе Советскиң Союза духьала кIыяза тIом хьоабича девгь. Цу хана шоай Дахье гIорадара дерриге советскиң халкъ тIеттар.

Халача хана эгIара лоарIхIамсIа дар «тыло — фронтах» яха лоауг. ДухгатIйочча организацеца, къаьстгача наха тIема техника хьаяра оборона фонде» ахча дIахьежадора.

ТIема самолеташ хьаяра лаьрхIа Малый театра коллективе а миллион сом гуьдир. 1944 шера август бетта подмосковни аэродроме театра ахчах хьаяь истребителий эскадрилъ 909-ча эвакционни полка летчинашна торжественни дIастар. ХIара «Яка» борта тIа «Малый театр — фронта» яха доккха йоазув дьадар. ТIема самолеташ дIалоуг церемоне Гоголева Елена Николаевна юкъе а йолаш театра цIи хеза бола артисташ бар. Оперовскеи ЦIа» боккхача герkамца хьенар Сийлахьбоккхача Даймехка тIема историе тIа тIурпала оагIонаш дIалъэче эскадрила майрата Пушкинахинна.

Шераш дIалаха... Бакъда, из гьанара ха массара тIема ветеранийдер чу ч. ХIана а шолайн тIоагIа доттагIалъе, лаьдау Малый театра артисташ эскадрила хиннача летчинашен.

СУРТА тIА: «Малый театр — фронта» яхача эскадрила летчик, воиннагIволга лейте а н т А. А. Батиган СССР халкъ артиста Е. Н. Гоголева йолча хьоашагIа.

В. СОБОЛЕВА сурт. ТАСС фотохроника.

САЛОIАЧА ДЕНОШКА

21 ИЮНЬ

С. М. Кирова цIерагIа культуран салайарен парк. 8.00 — Болх беш я ала сем-заман барий «УнахцIено» яха клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 12.00. Массови говзарш, викторинаш. 20.30. Хроникально - документальни фильмаш. 20.00. БабцIара театр. Чувашски АССР музыкальни театра «Хьамсара муамаш» яха концерт.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. «Дуне берий бIаргашца» яхача темах бериша асфальта тIа дийкхача сурт тий конкурс. 15.00. Болх беш я «Искорка» яхь кхувшбоагIаяр клуб. 19.00. Нохч-ГIалгIай филармонне симфонически оркестр концерт. 19.30. Болх беш я «ВIашагIихетар» яха дискотека.

Н. К. Крупеский цIерагIа культура Дворец. 11.00. «Дахье лорашу байнарашта тара хилалаш» яха утренник. 18.30. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Спортивни яхьаш. 17.45. Сийлахь - боккхача Даймехка тIема хетадаьча литература обзор. «ХьалIаттаза боккха мохь» яха кинохьохкар.

«Красный молот» завода культура ЦIа. 17.30. Эстрадни миниатюрай театра выступлени.

«Ортехника» объединене культура ЦIа. 10.00. Болх беш да «Росинка» яха сеий кинотеатр. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

Маьхкахомбината клуб. 19.00. «Внимание — дуболы» яха кагирхой салаIара сайре.

М. Горькье цIерагIа клуб. 9.00. Болх беш я «Огонек» яха игротека. 10.30. Болх беш да «Искорка» яха берий кинотеатр. 17.00. Болх беш я «Фусамана» яха кхалнаьха клуб.

22 ИЮНЬ

С. М. Кирова цIерагIа культуран салайарен парк. 8.00 — Болх беш я ала семзаман барий «УнахцIено» яха клуб. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «IхьIа цIанкха юха бIаргIаргIоаца» яхача темах йола дагалаIара митинг. 14.00. Массови довзарш, викторинаш. 15.00. Духовой оркестра концерт. 21.00. Документальни фильмаш. 18.00. БабцIара театр. «Даймайбо - тролле» бусни управленне художественни самодеятельность концерт. 20.00. Чувашски АССР музыкальни театра «ХьамсаIа муамаш» яха концерт.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 10.00. Болх беш я аттракционаш. 11.00. Болх беш я «Фальгий а приключений а дунен тIа» яха миноплуй. 16.00. ИнIаза хIамаш сиха кружокаш выставка. 19.00. Болх беш я «ВIашагIихетар» яха дискотека.

Н. К. Крупеский цIерагIа культура Дворец. 10.00. Музыкальни кружокий» отчетни концерт. 15.00. Болх беш да «Кхоча ленинеч» яха берий кинотеатр. 19.30. Кагирхой салаIара сайре.

Химикий культура Дворец. 10.00. Спортивни яхьаш. 11.00. «Машар лорабе хьаьгIуртта, нахI» яха утренник.

Пролетбага цIерагIа культура Ца. 18.00. Болх беш я «Ветеран» яха клуб. Музыкальни кьашка цIа. 20.00. Кагирхой салаIаре сайре.

М. Горькье цIерагIа клуб. 12.00. «Дуне да аз дуллар» яхача темах асфальта тIа дийхача сурт тий выставка. 17.30. Болх беш я «Малар на кьовсам» яха клуб. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

КИМа клуб. 10.00. Болх беш я «Гонзачча» яха кхалнаьха клуб. 20.00. Кагирхой салаIара сайре.

ИЛЛИАЛАРХО А ХАЛХАРХО А

Вай республике атта саг хургвар Ножай-Юртара самодеятельни артист Эльмурзаев Беки да вовзаш. Уьх тIехьажа 30 шера дийна ваьнаш а художественни самодеятельностаца дийзанда.

Шийна дагадоагIача хама дешь, вайнаьха нIалеш деранш уьх лоазкаш, кхычара оалаш хилча IалIамате чIоагIа ешар чIоагIа ладугIа безам хуьлар эламаса Беки.

Лоацца ахача, атта дIабагIбоацаш, тIехьах летаи шийна ийнеи безам бар из.

ЭламагIа волча хама деиз дIалхар цIнах «артист» яха, уьхаь IалIамате чIоагIа ешар, цо лоархIаш а йола цIи. Цу дешо мел чIоагIа ше гIалвуте а, сох-м хургвашар артист дале хетар а кIайка.

Ха дIа ме йола, воккхачIа мел хул. вайнаьха нIалеларен халхаларен безам яьш а чIоагIлорга. ЦIудухьа вахар из художественни самодеятельносте дакъа лаца. Из дар Сулонте ахача киргизий городе.

Вешина цIена ховра киргизий, казахий мотт. Ишта цIена а хоза а доахаю цо цар иллеш, лоьхлар домбра, халхараш дорз. Геттара чIоагIа тIалхувбра из вайнаьха иллештта, халхараша. Цигта, цу художественни самодеятельносте вIашагIгIалдар цо вайнаьха я Кавказа кIамий а халхараш еш йола аисамбль. Из дар 50-ча шеранна. Лоаи, дача юкъа цу городе меттел, сурнича. Киргизе а юкъа яьлар ахчар аисамбль. Цу гIулахьо дар айдир Беке. Балхара мукъаваьлча, кхы тIа йоа да еш, водар из репетице. Шоай кулгалхочо яхар деш, хьинаре кхаьчеташ коллективера халхарохца.

Воккхача безамца хьоажа нах самодеятельни артистий кхоллаяча.

Вени, — хетт аз Эльмурзаеча, — алал сога, цу хьай чIалхарча шерех.

— Юхьхьица Iалъамате халла дар сона. — вьина Iалъамат Беекс ший кIамаьл. — Ха тоъшар. Музыкальни инструменташ яцар. ЧIадувза барзиеча, кога ГIирс тоьхаш. Бокъъалдар аьлча, пеорига а дIадоладе дийзар яьссача моттигера. Бакъда, цу хана сона гонаьха мел нийсвеннача саго тIо деш хилларца тоаделар тха гIулакх. Ихоачамбоацараша юхатохадар тIо. Юьна йIар а тIехьа ансамбль. Цу гIулакхо тха дог хьестар, дикагIа а хьинарегIа а кIаьхета, халхарш хозагIа де, иллеш цIа замегIа даха цига гIоа. Цу толамашца дина хиладезар-хь тхо 1957 шера вай мехна столице — город Москве хиначча кагирхой студентийн, Дерригдувен фестивале. Цига тха коллективо дауроат яха сийлола цIи а йьккхар. Цунах тхона Iалъамате бокха кхоь а хилар...

Цхьа юкъ йоаккх Беке уйла еш вигIаш. Аз а вакхаш из цу ший уйлеех. ТIакха а вела а вале, тIатох цо:

— Цу шерашка Iалъамате чIоагIа наха дезаденна. зорбель цхьа а шоссе, цо ешна а хьоашар дар индийски минорежиссера а киноартиста а Радж Капура оттаза а до дакъа лоацаш а дог дакъа IалIамате чIоагIа а халхараш а дезаш бола нах.

Из дерриг, Iалъамате дог гIоздьяна. лепача бIаргашца дувц Беке. Уьх ханаи дагIайсаро бокха салойам бу шуьна. Юха а уйлаи чу ваха вагIа из...

1958 шера Эльмурзаев Беки балха вокIа Ножай-Юрточа а райбина культура цIагIа. Дукха ха йлалеьх уьхаза цо шийна гонаьха гулбу, ше сеина «халкъа ихоллам: иллеш а халхараш а дезаш бола нах. Кастта бувца болабу Ножай-Юртара самодеятельни артисташ:

— Из гIулахь тха ота вIашIтIехьалъар аьлча, пийса хургIап, — йоах Беке — Этгара хьалха со культура цIагIа балха вечаа, нохчий кхо эламгат вар клубе вена механирий бапар. Сай датгара аз овца дахьхача а, хIама хиладап. Мехкарий меттел, кагий нах а безадора, фу уьлеш, халхараш дувц ца, аьле. Ха дIа ме йода, тха толам а аьттув балларга хьежжа, цаI. шиъ, ихоъ саг тIакхетаи ногашка тхаар тха гоплектив. ТIехьадиеча гIулакхаша бIаргаш тIа тIай диллачарех бола нах духха бар цу хана вайна юкъе. Пандар-фата бе йоллачарех, иллеи ала, халхар де сеина тIа воалачох па башараш, белаш барам кIезига баьцар. Цуморча нахана кIуьсса, уж бакъ боахтоа из атта хIама доацилга кхетаде. Iаяха хьаьжъал эцан, Бокъъалдар аьлча, хIанн а бац кIезига уж таIна нах.

Эрна довизар Эльмурзаев Беке а цун новкъостатта а хьийга къа. 1059 шера Грозне хиначча художественни самодеятельносте республикански хьажарг ножайюртагIошна ихоллагIа мотт йьккхар. 1960 — 62 шераша — поллагIъяр. ХIаьта 1963 шера денз — массаза а — хьалхача моттиге хулаш хьGоагIа уж.

Цу толаме кIезига дакъа дац художественни самодеятельносте культалуо а, культура Цен директора а хиначча. ХIаьта хIанн хорей стер а волаш къаьхьегаш хьавоагIача Беке.

Эльмурзаев Беке уьх деношка 20 шу дьяннад. Царех 30 шу хаьлха ихоллама дIаденнад цо.

ХIанз Эльмурзаева кулгалоу 72 сагах диттаеш йолча хора. Царех дуттагIбарша механирий ба. Барттайна а лаьхьа говзал йола а колдектив а Беке вIашагIгIехаоа. Царех дикагIапарех па В. Ахматханов, вежарий Эльдархановгар. ИдрисовгIар, П. Янаркиева. Кх. Межидова, Г. Нахтанова, кхыбдош. Ший юртахоЙ художественни самодеятельносте юкъеоаш Эльмурзаев Беке хьийгача кIезиг тIехье я из.

Бене ихоллаеш сурт диоза хурганар нагахьа санна цун балхара а ихолламера а кхы цхьаьнга хIама вай па тьоадичи из самодеятельни композитор хIар белгода па дича.

Р. ЛЕЧИЕВ.

Редактора зам. М. М. ХАМХОЕВ.

БЕШАМАШ ЛЕПАЕРАШТА!

Дувла. центральни рынке йоаддача тха № 57 йолча «Садовник» яхача тIна тIа. Цу чу йоккаш я препарат: хлорокиг (хлорадаси чоапилга духьала);

хомеции (бьаддаараршта хулача лаазаршта духьала);

карбофос (зенеча хIамашта духьала).

хлорокись меди (бьаддаараршта хулача лаазаршта духьала).

«Промтовары» объединени.

ХЬАМСАРА ЭЦАРХОЙ!

Дин ма ле № 23 йолча «Спорцига» яхача тIна тIа дахьо (Оржоникидзе цIерагIа пр. 91). Цу чу шеррача ассортименте йоххаш я **ювелирни, кожгалантерейн изделеш, хрусталех йь йола наделеш.**

Дувла тха тIна тIа!

«Промтовары» объединени.

КАГИЙ НАХИ МЕХКАРИЙ!

«Чечингагропромстрой» объединене базерга **№ 13** профессионально-техничеси училище 1986/87 шера дешархой дIачуоз уьк специальностех.

— юртбоахама гIишлоп мастер;

— столяр-плотник

— декоратор-оформитель (промышленни а граждански а объекташтга оформлени яра).

— чертежник-конструктор (архитектурно-гIишлоп профилех.

— газоэлектросварщик

— осветительни сеташтеи силовой оборудованеи вода электромонтажник.

— швея-мотористка.

Дешара ха

8 класс яьккхараште 3 шу

10 класс яьккхараште 1 шу.

Деша хьех 8 — 10 класс яьккха йола кагий нахи мехкарийн.

Дешархой ухгаза-маь боацаш ваарца, парадни формаца, спецбаркъаьца, лаьта кIычкъаьра хьатIабабхьаяраш общежитеца а IалIашбу.

Дешархошта производстве Iомабеча хана дахьикха аз-чах 50 процент дIаоу.

Училище бодх беш предметни а технически а говзал лаькъера кIуьсканаш я.

Профессионально-технически училища чаих мел яькъкхача дешархошта херкача профессех разряд йаьраза юкъера образовани яькъкарах дола диплом а лу, ишшта IомабIа специальностех бодх а йу.

Училища «отлично» дешаш чакхъяькхаяр мехкарча вузашка, технимашка яьккхазара дIахьожабу бьротно деша отта бокъо а йуь.

Училище деша отташ ши документаш:

1. Дешархоа цIерагIа заявлени.
2. Образовани хиларах дола документ (тешал е аттестат).
3. Дийшача моттигера характеристика.
4. Медицински справка.
5. 4 сурт 3х4.

Занятеи дIайолаяь 1 сентябре.

Училища адрес: г. Грозный, пос. Мичурина, Албогачева цIергIа ц. 30.

№ 27 йолча автобусаца «Конечная» яхача остановке кхачалца ваха веза.

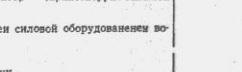

21 ИЮНЬ

7.20 — Пионери йоаддаш.
7.35 — 7.40 Объявлени. Хоаттам.
8.30 — Передачай программаш.
8.35, 8.45 — «Доанаьр мишта Iалашу?» (нохчий меттала).
10.15 — «Нерда обращаи — вахара» (нохчий меттала).
10.35, 10.40 — Реклама.
11.00 — «Кьонал».
11.45 — 12.00 — «Лаьтта мазшар хилийтара духьа». Композиции.
12.40 — Хьалха тIахьокъан вахара (нохчий меттала).
13.00 — Мишта хьо хьо юртахь кIуьг (гIалгIай меттала).
15.15 — «Вахара» цIергIа иллеи оагIонаш» цикла передача.
16.00 — 17.00 — «Музыкальни ритмаш».
18.00 — 19.00 — Концерт.

22 ИЮНЬ

7.15 — Республикански газетий обзор.
7.30 — Передачай программаш.
7.35 — 7.40 — Объявлени. Хаоттам.
8.25 — 9.00 — «Шоана дуьхьа вахара».
11.20 — 12.00 — В. Карамышев «Сийлахь-боккхача Даймехка тIема иллеи темах йола фантази».
15.00 — 15.30 — «Тунеидстване» — лирз нохчасам» (гIалгIай меттала).
16.00 — «Школьни глобус».
16.30 — 17.00 — «Кьона сменах» (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 — «Илеццза доттагIал долчарна», Концерт.

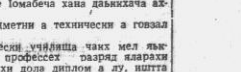

Тахан республике йоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбузехьара секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 22—26, Грозне 24—26 градус йоккхаз йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи лоаннеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпара та оагIонашхьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсина 12—17, дийнахьа 25—30 градус йоккхаз йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

Республика экранаш тIа

«РАСПИСАНЕНГА НОАЦА ЦIЕРМАШЕН»

...ЧIоагIа сиха йоагIар со-цIалуш йоаца сестав. Кабинаца ах ара а воацаш, уллеи кхетам чу воаца машинист. БIаргашка боад кхетийтаеи сийрда йоагача цIена семафора юхье гIолла тIекъьяка гIолл. Машинашка кулгалочий кабинеташка детташ да телефона ея тIара воаккхаш доза гургалаш. Селектор чу гIолла хоаш командеп я. Машиннаьхье тIа хатар хилийтара оарцагIбамна йоаца ловацаеп пиятк-ъалареп сеикуналп яр уж.

— Цъкъяха хIама гуначха доаца пассажираш, сасаца-ш бола кагирхой, этта экстремальни хьал гойташ ца дерзаш фильма «Экстремальни кабинетаца» детташ да телефона ея тIара воаккхаш доза гургалаш. Селектор чу гIолла хоаш командеп я. Машиннаьхье тIа хатар хилийтара оарцагIбамна йоаца ловацаеп пиятк-ъалареп сеикуналп яр уж.

— Цъкъяха хIама гуначха доаца пассажираш, сасаца-ш бола кагирхой, этта экстремальни хьал гойташ ца дерзаш фильма «Экстремальни кабинетаца» детташ да телефона ея тIара воаккхаш доза гургалаш. Селектор чу гIолла хоаш командеп я. Машиннаьхье тIа хатар хилийтара оарцагIбамна йоаца ловацаеп пиятк-ъалареп сеикуналп яр уж.